

ՆԱՍՏԱԿ ԽՄԱԳԳՈՒԹԵԱՆ

Ուստը, օգոստոսի 13/25-ին

«Մշակ» լրագրի վերջին մի քանի թերթերուն մէջ Ն. Կարապետեան անուան ներքոյ մի ազդեալ երևցաւ, որով յիշեալ անձը, յանուն ամերիկայեան կայանուէրտ հայոցս և թանգարանիս, կը հրաւիրէր խմբագիրներն ու բոլոր հեղինակներն առճամարակ նուիրել իրենց թերթերէն և երկաւորութիւններէն մէկ մէկ և աւելի օրինակներ մինչ աստ ի կեդրոնս, որ կը գտնուի հայկական միակեկեցիցի և հայկական կաճատի գրադարանը, մեզ բնաւ ծանօթ չէր յիշեալին սոյն անօրինակ ձեռնարկութիւնը:

Ուստի ներկայիս պարտ համարեցինք պաշտօնապէս ծանուցանել խմբագրաց և հեղինակաց, թէ այդ պարոնին ձեռնարկը որ և իցէ զբանակն նուէր ոչ մեր գրադարանին և ոչ ու իցէ հաստատութեան մը չը կրնար օգտակար ըլլալ, ինչու որ, ինչպէս կերևի, նա իր անձնական հաշոյն կը գործէ:

Հետևապէս, եթէ ամերիկայեան հայութեան զարգացման համար հիմնուած հաստատութեանս բարեհաճին նուիրել պարոն խմբագիրը և հեղինակը իրենց թերթերէն կամ երկաւորութիւններէն, կարող են յղել նետեալ հասցեով. Ամերիկա, Միացեալ-Նահանգներ, Armenian Church Library Worcestee Mass.

Թանգարանապետ՝ Կիրակոս Ղ. Մանթոյանց Այս գրութեան խնդիրները կը հաստատեմք Հրատարակութիւն Ս. Փրկչի եկեղեցոյ Ուստը:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երեքշաբթի, օգոստոսի 30-ին, Նորին Կայսերական Մեծաթիւն թագաւոր Կայսրի անուանաւորութեան օրը, վաղ առաւօտունից քաղաքը կարողութեց պատարագել Բոլոր ուղղութիւնս եկեղեցիներում, պատարագից յետոյ, մաղթանքներ կատարելէն Սիօնի մայր եկեղեցում պատարագ մատուցեց Վրաստանի էկզարխը՝ մաղթելով երկար կեանք թագաւոր Կայսրին, թագուհի Կայսրուհուն, թագաժառանգ Յէսարելիչին, Մեծ Ռշխան Ալեքսանդր Միխայլովիչին և ամբողջ Կայսերական Տանը: Մաղթանքին ներկայ էին զինուորական և քաղաքացիական վարչութիւնների, քաղաքային և հասարակական վարչութիւնների ներկայացուցիչները և բազմաթիւ աղօթողներ: Վանքի մայր եկեղեցում նոյնպէս կատարվեց զոճացողական մաղթանք այդ օրվայտի ժով: Մաղթանքներ կատարելին նոյնպէս կաթողիկէ և բողոքական եկեղեցիներում ու մղկիթներում:

Մեզ հաղորդում են հետեալ լուրը: «Օգոստոսի 30-ին Քիֆլիսի առաջնորդը հետադիւր է ստացել էջմիածնից, Նահապետեան վարդապետից, որ Ներսիսեան դպրոցի տեսչի և ուսուցիչների ընտրութիւնը յետաձգեն մինչև նոր դալը, որովհետև նոր կարագորութիւն է բերում կաթողիկոսից»: Այդ վարդապետը արդէն Քիֆլիս է եկել:

Մենք չենք կարող չը յայտնել մեր դարմանը և դժգոհութիւնը այն նամակի առիթով, որ ստացել ենք Ամերիկայից և տպագրում ենք «Մշակի» այս համարում: Մենք վաղուց դիտենք, որ Ամերիկայի մի խումբ պանդուխտներ, առանց յարելի պատճառների, երկպառակոված, միմեանց թշնամացած, միմեանց շփոթ և սուտ, բայց այդ դեռ իրաւունք չէ տալիս մի խմբին արգելելու, որ մի ուրիշ խումբը դրա դարաններ հիմնի, հայերէն ընթերցանութիւն տարածի, և այդ նպատակով դիմի հեղինակներին և թարգմանիչներին և նրանցից գրեք ինչորի: Ուստի հայոց եկեղեցու հրատարակութիւնը և գրադարանը իրաւունք ունեն հրատարակով դիմում անելու և հեղինակներից գրեք ինչորի, բայց, կրկնում ենք, այդ ոչ մի իրաւունք չէ տալիս զրկելու ուրիշներին այդ գրադարանից դուրս՝ նոր գրադարաններ հիմնելու և դրանց անուսով գրեք ինչորի: Իսկ եթէ այդ մարդիկ երակայում են, որ այդ արտօնութիւնը միայն իրանք ունեն, և ով իրանց հետ չէ, նա անձնական շահ է ծաւայում, այն ժամանակ մեզ մնում է միայն ծիծաղել այդ տեսակ յանդգնութեան վրա:

Շատ ուրախ ենք, որ Սեդրակ Մանդինեան հրատարակել է ընդունել Ներսիսեան դպրոցի տեսչի պաշտօնը, այն պատճառով, որ ընտրութիւնը կատարվել է անկանոն կերպով և ապօրինի: Մեր ծիրացած մանկավարժի այդ համակրելի վարմունքը ոչ թէ միայն ոչինչ վնաս չի բերի նրան, այլ, ընդհակառակին, կը բարձրացնի նրա վարկը:

Յօգուտ Գրիգոր Արծրունու արձանի և գրուածքների տպագրութեան ստացանք Բէլգրադից, Կիլիկիայից Մարիամ Սմիթ-Նովայից 10 թուրքի: Ուրիշ նամակին 3491 թուրքի 72 կ. հետ այժմ ունենք 3501 թուրքի 72 կ.:

Մեզ հաղորդում են, որ արդարագաւորութեան պարոն մինիստրը հրաւիրել է Քիֆլիսի նահանգական դատարանի նախագահի օգնական Սավիկուն Պետրերուդէ՝ Կովկասի կողմից դատատանական օրէնքների վերաբնութեան գործին մասնակցելու համար:

Գատատանական բեֆօրմների հարցի մասին Պետերուդէից «Русск. Вѣд.» լրագրին գրում են հետեալը. «Գատատանական մասի կերպարանաւորութեան համար կազմված յանձնաժողովը հոկտեմբերի կեսին կը սկսի իր կանօնադատ պարտաւճանքները Ներկայումս տպվում են դատատանական վարչութիւնների պաշտօնների կողմից ամուսնացում ուղարկած կարծիքները: Այդ կարծիքները բոլոր չեն տպվում, այլ ընտրութեամբ: Յանձնաժողովը հատկապէս է նոյնպէս ամագիրներում տպված գանազան հարցերին վերաբերեալ իրաւաբանական յօդուածներ: Ինչպէս մենք լսել ենք, յանձնաժողովը մտադրութիւն ունի դիմել բոլոր պարբերական հրատարակութիւններին՝ ինչորի ռոպորտի իրան իրաւաբանական յօդուածները»:

Մեր հայցումները, քաղաքային վարչութեան կողմից հացի տակաւն պակասեցնելու պատճառով, խօսք են կապել և սկսել են վատ հաց թրխել և թանգ էլ ծախել: Քաղաքային վարչութեան ազէնտները խուլում են և ուրիշ հացը հացի իրենց և դատատանական պատարանատուութեան են եմթարկում նրանց: Ալիւրը մեր բազմում այժմ սոյնպէս էժան է, որ հացթուխների այդ յանդուգն վարմունքը անհասկանալի է:

Ֆինանսների մինիստրի օգնական Խվաչչևիով, ինչպէս յայտնի է, մի քանի շաբաթ առաջ եկել էր Քիֆլիս՝ մաքսային գործը քննելու համար: Այժմ լրագրիներում բերված է Խվաչչևիովի կարծիքը մաքսային գործի վերաբան մասին հարաւային Ուստատանում: Մինիստրի օգնականի կարծիքով, խարկովում և Քիֆլիսում մաքսատները իրանց նշանակութիւնը բարձրուն կորցրել են, և այդ պատճառով կարող էին փակվել:

Մեզ հեռագրում են Գորոց, օգոստոսի 30-ից: «Վաղը կարա-Մուրզայի երկրորդ կոնցերտն է: Այստեղից կարա-Մուրզա գնաւ և Բաթում, կոնցերտներ տաւու նպատակով»:

Բօրծօմից «Кавказъ» լրագրին հեռագրում են, որ օգոստոսի 30-ին Միխայլով կայարանից բացվեց Անդրկովկասեան երկաթուղու Բօրծօմի ճիւղը և անցաւ առաջին գնացքը, որի մէջ նստած էին պաշտօնեաներ և հրաւիրվածները: Այդ առիթով մաղթանք կատարվեց, որից յետոյ տեղի ունեցաւ հանդիսաւոր ճաշկերութիւն:

Օգոստոսի 23-ին, Պետերբուրգի Վլադիմիր Գեռզմանցով տեղի ունեցաւ յայտնի գրող Շէլուուսովի զերեղանի վրա նրա արձանի բացման հանդէսը: Արձանը զերեղի է պատուանդանը շինված է սև մարմարայ քարից, որի վրա դրված է Շէլուուսովի բաւական նման կիտարձանը: Բացման առիթով արձանը զարդարված էր ծաղիկներով, իսկ պատուանդանի մօտ դրված էին զերեղի պատկերներ «Русская Мысль» և «Русское Богатство» ամսագրիների խմբագրութիւններից:

«Тражданивъ» լրագրը հաղորդում է, որ հոկտեմբերին արդարագաւորութեան մինիստրը կը քննի Վարչախոյսի կիւլի, խարկովի, Օրէսայի և կովկասեան շրջանների դատատանական հիմնարկութիւնները:

ԱՍՏՐԹԱՆՅ մեզ գրում են. «Մեր յայտնի հարուստ Ստեփաննոս Լիանոզեանի մահը, որ պատանեց Գլխում, ամբողջ քաղաքի վրա ծանր տպաւորութիւն գործեց: Օգոստոսի 23-ին բերեցին հանգուցեալի մարմինը, իսկ օգոստոսի 24-ին արտօսովոր չըով թաղեցին: Ներկայ էր հանգին թաղմութիւն: Հանգուցեալի յուրակաւորութեան մասնակցում էին՝ նահանգապետը, քաղաքապետը, քաղաքային վարչութիւնը և ուրիշ բարձրաստիճան անձինք: Պատկեր էին դրված, ի միջի այլոց, քաղաքային վարչութիւնից, հայ հասարակութիւնից, Փիթոյեան ընկերութիւնից և շատ ուրիշ պաշտօնական տեղերից: Կային և արձանայ պատկերներ: Հանգուցեալը մեզանում յայտնի էր իբրև բարեբար: Նրա դուրս գործողներին էր մեր քաղաքի ջրանցքի խորացնելը, որ 300,000-ից աւելի ծախս է պահանջում: Այդ գործի պատրաստութիւններն արդէն տեսնվում էին և պէտք էր մօտ ապագայում գործը սկսվէր, երբ նա մեռաւ, բայց այդ գործը շարունակվելու է հանգուցեալի որդու ձեռքով: Հաստատ աղբիւրներից լսում ենք, որ հանգուցեալը 50,000 թուրքի է նուիրել քաղաքիս ազգային հիմնարկութիւններին: Հանգուցեալի մարմինը ամփոփեցին Պետրոս-Պողոս եկեղեցու բազում»:

ԿԱՂԱՅՈՒՄ մեզ գրում են. «Օգոստոսի 17-ին պրօֆէսոր Անդրէաս Արծրունի եկաւ Կաղզուան: Հետեալ օրը այցելեց աղահանքը, որի մի քանի մասերի լուսանկար պատկերը վերցրեց: Երկու օրից յետոյ պ. պրօֆէսորը հանապարհ ընկաւ դէպի Կողբ»:

ՄԱՆԳԼԻՍ մեզ գրում են. «Ամսիս 13-ին, շաբաթ օր, այստեղից հայոց եկեղեցում հողհանդիս կատարվեց հանգուցեալ Յովհաննէս Խատիսեանի յիշատակին: Եկեղեցում երգում էին Ներսիսեան ուսումնարանի երգիչ աշակերտները: Հողհանդիսին ներկայ էր մեծ բազմութիւն»:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՐԻՋԻ ԿՈՄՍԸ

Հեռագրի բերեց Պարիզի կոմսի մասին լուրը: Մի քանի շաբաթ է արդէն, որ ամբողջ Լեւորոսկան մասերը լուրեր և տեղեկութիւններ էր հաղորդում նրա հիւանդութեան մասին: Պարիզի կոմսը, Օրլէանեան տան դուրսը, վաղուց արդէն դիտել իրան սպառնող վտանգի մասին: Այդ բանը դիտելին և նրա շրջագաւտող անձինք: Վերջին երկու տարեայ ընթացքում լուրը տեսնում էին, թէ որպիսի արագութեամբ կոմսը ուժաւատաւ և լինում:

Ներկայումս Օրլէանեան տան բոլոր անդամները հաւաքվել են Ստու: Այբոտեղ են գտնվում Պարիզի կոմսի երկու որդիքը՝ Օրլէանեան գոքսը և նրա պատանի իղբայր գոքսը Վոսկանսին, որը 9 տարեկան է միայն, հիւանդի չորս աղջկաները՝ Պորտուգալիայի Ամալիա թագուհին և նրա երեք թոյրերը: Պարիզի կոմսը մինչև վերջին րօպէն ուշը չը կորցրեց և խօսում էր իր աւագ որդու հետ, որին վերջին խորհուրդներ էր տալիս, որպէս Օրլէանեան տան դուրսը: Ինչպէս յայտնի է, ստամբսի հիւանդութիւն ունէր, և համարաւ սովամահ եղաւ:

Պարիզի Ֆիլիպ կոմսը ծնվել է 1838 թ-ի օգոստոսի 24-ին, կրեմն նա 56 տարեկան է: Նա Օրլէանեան իշխանի, Քրանսիական գահի ժամանակվայ թագաժառանգի, աւագ որդին է: Նրա մայրը, Ելենա իշխանուհին, Մէլիկեյուրուդե Շէլերինեան դքսուհին է: Կոմս Շամբօրի մահից յետոյ, երբ կորվեց Բուրբուսեան տան շատախղը, Պարիզի կոմսը մնաց Բուրբուսեան և Օրլէանեան տան երկու շատախղների դուրս:

Այն ժամանակ Ֆրանսիայում գործադրեցին 1886 թ-ի որէնքը, որով Ֆրանսիայում թագաւորած Բուրբուրի աւագ անդամները չէին կարող մնալ Ֆրանսիայում: Հայրենիքից արտօրվելուց յետոյ, Պարիզի կոմսը բնակվելու հաստատեց Անգլիայում, Ստու, ու և վախճանվեց: Հանգուցեալը մասնակցում էր Հիւսիսային Ամերիկայի Միացեալ-Նահանգների ներքին պատերազմում և զրից ի միջի այլոց, այդ պատերազմի պատմութիւնը: Ինչպէս յայտնի է, Օրլէանեան տունը մի քանի անգամ փորձել է վերադարձնել թագաւորական

իշխանութիւնը: Վերջին փորձը մարշալ Մակ-Օրլէանեան գոքսը, մօտ 25 տարեկան է. նա մինչև օրս շատ քիչ է յայտնի, որպէս քաղաքական գործող:

ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԹԻԻԲԻԱՅ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՅ

Վանից գրում են Կ. Պօլսի լրագրիներին. «Բարային այնչափ զոճ չը սուսաւ մանի ժողովուրդն, որչափ այժմ կուտայ կարմուկ և խրաչուկ (փողացաւ) կուլած համաճարակ հիւանդութեանց»:

«Մէկէն մինչև տասնակից տարու մասունքներ և պատանիներ ընդհանրապէս մահուան սև մանգաղին կը հնձուին անխնայ, լաց ու կօծ, սուգ և կսկիծ թողւով իրենց ետեւն: Բոլոր ժողովուրդն այս երկու հիւանդութեամբ վարակուած, հարգաբն աւելի զոճեր ունեցած է: Բժիշկներու ամենէն զօրաւոր զեղերը, պատաններու ամենահին և փորձուած դեղորանքները չը կրցին այս աւերիչ ցաւերուն յաղթել:

«Յաւը քրոքերայի վարակիչ հանգամանքն ունի թէև, որով հասակաւոր անձինքն ևս բռնուկու ենթակայ են, սակայն ցարդ մեծ մասամբ մեռնողներ են մահուկներ և պատանիները: Ութ օր հազիւ կը դիմանայ հիւանդ և կը մեռնի»:
«Այս վտանգաւոր հիւանդութեանց առթիւ մեր բոլոր պարիսպները ստիպվեցան շուտով տարեկան հարցաքննութիւններն սկսել և աղայոց արձակուրդ տալ»:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

«Neue Freie Presse» լրագրի տեղեկութիւնների համաձայն, Լեոն XIII պապը մօտիկ ապագայում մի կօնֆէրէնցիա է կազմելու, ուր պէտք է հրաւիրվեն արեւելեան պատրիարքները և արքեպիսկոպոստները: Կօնֆէրէնցիան կը քննի այն փոփոխութիւնները, որոնց շնորհիւ կարելի կը լինի միացնել ոչ-կաթողիկէ և կաթողիկէ եկեղեցիները պապի զխնարութեան տակ: Լեոն XIII պապը նպատակ ունի սուսալիւ կօնգրէթին հետեալը, պապը պէտք է եկեղեցու դուրս համարվի, բայց զրա փոխարէն առաջարկում է ոչ-կաթողիկներին պահպանել իրանց լեզուն, զօգմաները և ժամասացութեան բոլոր ձևերը: Վատիկանի շրջաններում յոյս ունեն, որ պապի առաջարկութիւնները կընդունվեն:

Կ. Պօլսում լուր է պտտում մեծ-վիլիդի կը բարձրականի մասին: Ասում են, որ Ջավադ-փաշան, չը նայելով որ շատ եռանդոտ և ինքնուրոյն մարդ է, դուր չէ գալիս անգլիացիներին, որոնք շարունակ խնտրիքներ են լարում նրա դէմ: Ասում են, որ մեծ-վիլիդ կը նշանակվի Մոնթրփաշան, ժողովրդական լուսաւորութեան նախկին մինիստրը:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

«Տարալը» հաղորդում է, որ Փիլիպպոս Վարդապետեան, Վուերճի նախկին հրատարակիչը, սեպտեմբերին, իր խմբագրութեամբ հրատարակելու է մի նոր ժողովածու «Հօրիգօն» անունով:

Ինչպէս երևում է, պ. վարդապետեան, Վուերճի հօրիգօնից հետո, վճառել է մի նոր հօրիգօն բանալ հայոց գրականութեան համար: Շատ դովիկ է: Բայց այդ ձգտումը գովելով հանդերձ, խորհուրդ եմք տալիս պ. վարդապետեանի մի փոքր համեստ լինել, և ժողովածուի համար մի աւելի համեստ անուն ընտրել: Փքուն անունները մեր գրականութեան մէջ աշոյրթիւն չեն ունեցել, ապացոյց «Պապը», «Փարոս Հայաստանի», «Վործ», «Լոյս»:

Աղպիսի մեծ մեծ բաւերից սկսելով, պ. վարդապետեան կարող է գրականական հօրիգօնից անհետանալ, դեռ ոչ մի «Հօրիգօն» չը բացած:

Վիլնայում, Պրատեար, Գուռայեան ջրանցքի ափին, այս օրերս գտան յայտնի բարեզօր բարձր Մոսկովի դիւանը, որը անձնապատմութիւն էր գործել: Բարոն Մոսկովի առաջին անգամ համարարային հօգակ ստացաւ, երբ 1870 թ-էին Պարիզում հիմնեց հիւանդացոյ վիրատօլած զինւորների համար: Սերբ-թիւրքական պատերազմի ժամանակ նա անձնագրութեան հրաչքներ ցոյց տուց Մոսկովի պրօֆէսորի հետ միասին և առաջին անգամ այդտեղ և ոչ ոք օր մը գործ դրեց վերքեր բուժելու համար: Իր կեանքի շատ տարիներ նա նուիրեց վիրատօլածներին օգնութիւն հասցնելու գործի կատարելագործութեանը: Վիլն-

նայի ինչ թատրոնի սարսափելի հրդեհից յետոյ, բարձր մասնակցութեամբ վերնաշէն կա- մար օգնութեան ընկերութիւնը, որի գլխավոր քարտուղարն էր մինչև վերջին տարին Այդ ըն- կերութեան մէջ նրա գլխավորութեամբ աշխա- տում էին 150 քովիներ, օգնութեան գալով աղ- քատներին Մարտիկոսեան այդ անկողն բարե- կամի անունը մեծ ժողովրդականութիւն ունէր Վիեննայում: Սակայն այդ հանգամանքը չարգելեց նրան մտնել միանակութեան մէջ, առանց կնոջ, առանց գաւակներէ, յուսանալու և թանկատէ: Սակայն նրա ստեղծած հիմնարկութիւն- ները ին կորչի, և նրանց յիշատակը մշտապէս կը մնայ բարեգործութեան պատմութեան մէջ:

ՄՇԱԿԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՄՆԱԿՆԵՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԵՐ

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 29 օգոստոսի: Պետական խոր- հրդի ներկայացված է ժողովրդական լուսաւորու- թեան միութեան մի առաջարկութիւնը՝ ստորին արհեստագիտական դպրոցներ հիմնական կանոն- ները և շտաբը հաստատելու մասին: Շարքով, նի- կոլանովեան ճանապարհի վրա, երկկոնքան ստ- բան- դակային գնացքը Պետերբուրգեան կայարանից հե- տանալուց առաջ, ուղարկվեց հաւաքական գնացքը, որ լաղիկացած էր 63 սարսափաւոր վազոններով: 18 վերստ նետանալով Օրսուսով և Վոլոյնսո կա- յարանների մէջ, չորեկական լէւնեբրից իջաւ և ճան անկող խովեց չորի մէջ: Շորեկային մաս գտնված վազոնները միմեանց վրա ընկան: Օրսուսով վազոնները արհեստագիտական վա- ճարներով, նրա երկուրդ շտաբով գտան վազոնները կարողանալով տակ: Կոնկուկտոր Լապտով ձեռքով վազոնները պատերի մէջ: Զարդովչուր են եղած 16 վազոններ, որոնք ընկել են եր- կու ճանապարհներին և: Արտաքը կամ վա- ճար է, կամ բորբոսի ոչնչացած: Քննելու ժա- մանակ այն համարման եկան, որ լէւնեբրը փչացած էին:

ՊԱՐԻՉ, 29 օգոստոսի: Երկկոնք արագ գնացքը կէօնում, դեպի Վոլոյնսո կայարանի մաս ապ- րանքաւոր վազոնին, լէւնեբրից իջաւ. սպանված են 6 չորի, որոնց թուով և կայարանի գլխավորը վիրավորված են մաս 60 մարդիկ: Գրանցից 15-ը ծանր մեքենայեղ փակեց գործչին և դրանով աւելի էլ մեծ թշուառութիւնների առաջն առաւ:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 30 օգոստոսի: Այսօրվայ օրը, ի թիւս այլ բարձրագոյն պարկեցիների, հրատա- րակված են և հետեւել պարկեցիները. Երեանի նահանգապետ Ֆրէդէ ստացել է գնեթալէյ- տընանտի աստիճան: Սպիտակ Արժի չքանչան- ներ են շնորհված կոլլասան հեծնազոր զիւլի- գրայի հրամանատար զեմերալ Տուտովինին և կոլ- կասան զինուորական շրջանի զորքերում գանձող զեմերալ Չէլեծովինի: Ա. Անայի առաջին աստիճա- նի չքանչան է չնորհված Կաղատանի շրջանի զինուորական նահանգապետի օգնական Տիւնո- վին:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 30 օգոստոսի: Ֆինլանդիայի գե- ներալ-նահանգապետի հետադրին՝ Գանգուս առ- ճարի հիմը գցելու մասին, ի յիշատակ Օգոստո- սիան լնտանիքի հրաշալի ազատութեան 1880 թ-ի հոկտեմբերի 17-ին, Նորին կայսերական Մե- ծովինը բարհաճեց պատասխանել Ռէյովիճից: «Ինչպիսիք եմ յայտնել ընդհին կայսերան և իմ կողմից Վեր արտաբուխ շնորհակալութիւնը և ու- բարկութիւնը ուղղակի առճարի հիմը գցելու ասի՞նով Գանգուս:»

ԼՈՒՆՏՆ, 30 օգոստոսի: Չինական զորքերը հիւսիսային կորէում չբնապատված են եսպոնա- ցիներով: Չինացիները կենսական միջոցների պակասութիւն են գգում: Ճիւղեր են մտքում: Չինական ժողովուրդը Տիւն Կայսերանից պատգամի է և դաժ՝ երկչտութեան և անընդունակութեան համար: Եսպոնական կայսրը իր մինիստրներով գնում է խի- բոշիմու, ուր պէտք է նստեցնեն Չինաստանի զեմ- ուղարկվող զորքերը: Եսպոնական պատերազմական «Hye» նաւը, պատերազմելով նորերս չինական «Chenyde» նաւի հետ, այնպէս վնասվեց, որ ծովը ընկղմեց՝ Եսպոնիա վերադառնալու ժամանակ:

Խմբագիր ԱԼԷՔԱՆԴԻՐ ՔԱՎԱՆԹԱՐ Հրատարակիչ՝ Մ. ՄԷԼԻՔ-ԱՂԱՄԱԼԵԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱԻՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ
 Բ. ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆԻ
 (Կուկիա, Վորոնոյովի արձանի հանդէպ)
 Հիւանդներին ընդունում են ամեն օր, բացի կիրակի օրերից:

ԱՌԱՌՈՏԵՐԸ
 Բ. Ա. ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆԻ—11—12 ժ. վիրաբու- ժութեան և վնասական (սիֆիլիս) հիւանդու- թիւնների:
 Գ. Գ. ՉԻԿՈՎԱՆԻ—9—10 ժ. աչքի և ներք- դային չ.
 Կ. Գ. ՐՈՒԿՎՈՎՍԿԻ—10—11 ժ. ներքին, երե- լանների և կանանց չ.
 Ա. Գ. ԳՈՒՐԳՈ—1—11/2 ժ. ակնաչի, կոկորդի, և քիթի:

Կին-բժիշկ ՏՈՒՐԲՈՎԻՉ—121/2—1 ժ. կանանց ց. Ա. Պ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ—1—11/2 ներքին և երե- խայոց չ.

ԵՐԵՎԱՆԵՐԸ
 Ա. Գ. ԳՈՒՐԳՈ—6—7 ժ. Սիֆիլիսի և մէզի ու սեռական օրգանների չ.
 Բ. Ա. ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆԻ—7—7 1/2 ժ.
 Ի. Ե. ՖՐԱՆՅԻՈՒՄ—7—7 1/2 ակնաչի, կոկորդի և քիթի ու ներքային չ. երկուշարթի, չորեքշա- թի և ուրբաթի:

Ա. Գ. ԳՈՒՐԳՈ քիմիական և խոշորացուցական հետազոտութիւններ է անում մէզի, խիւի, ա- բեան, կաթի և այլն:
 Վճար 50 կ.: Համախորհրդի (Կոնսիլիումի) դ օպերացիայի համար առանձին: Հիւանդանոցումը ընդունվում են և ԳԻՇԵՐՈՒԹԻՎ ՀԻՒԱՆԴԱՆՆԵՐ:
 Հիւանդանոցի վերատեսուչ՝ ժշկապետ ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆԻ (№ 72)

Թարգմանած պատրաստ ունեմ Տուրքե- նիկի ՄԱՐՁԱԿ ԲԱՆԱՍԵՆԿՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ (Стихотворения въ прозѣ) աշխատութիւնը ամբողջովին, թուով 50 բանաստեղծութիւն, որը այս օրերս կը յանձնվի մամուլին:
 Ա. Մատուրեան (№ 99) 1—3

Հ. ԱՒԵՏԻՔ ԿՈՑԼԱԽԻ ԳԵՐՄԱՆԵՐԷՆ-ՀԱՅԵՐԷՆ ԲԱՌԳԻՐՔԸ
 1667 էջ. գինը 10 ռ.
 Ծախվում է 5 ռուբլիով, խաղաղէրբանի մաքաղելու, Գորովինսկի պրոսպեկտի վրա:
 (№ 91) 5—10

ԵՐԴՈՒՆԵԱԼ ՓԱՍՏԱԲԱՆ ՅԱԿՈՒՔ ՏԷՐ-ՅՈՎԱԶԱՆԻՍԵԱՆ
 այժմ բնակվում է Հալիվալուսէլի փողո- յում, Թումեանցի տանը № 14
 3—3 (№ 100)

Մեծ Արժանաւորութեան
 ՀՈՏԱՒԵՏ ԶՐԵՐ
 «Պարսկական Եսասման»
 Ծաղկահոտ Օ-դէ-կոյն
 «Պարսկական Եսասման»
 Հոտուէտ Չըեր «Պարսկական Եսասման»
 Սապօն «Պարսկական Եսասման»
 Պօմադա «Պարսկական Եսասման»
 Ընկերութիւն
ԲՐՈԿԱՐ ԵՒ ԸՆԿ.
 Պրէյս-կուրանտը ձրի:
 (ամ. 1) 4—12

ԳԼՈՐԴ ԱՐՈՎԱՆԻ
 «ՀԱՄԱՌՈՏՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ ԱՋԳԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ»
 գիրքը՝ չորրորդ տպագրութեամբ լոյս առ- սաւ և վաճառվում է պակասքրած գնով կըր. Արովիանյանի թղթավաճառանոցում:
 զինն է 40 կողմ, գումարով գնողներին զի- ջուցն կը լինի: (№ 98) 3—10

Կետնրձական գրալուստանոցում ծախվում են
 ԼՆՈՒՆ ՍԱՐԳՍԵԱՆԻ
 1) «ԱՅՑ ԹԻՐԲԱՅ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆ» 1890 թ.: Գինը 60 կօպ.
 2) «ԺՈՂՈՎՐԻՒ ԿՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԸ ՄԵ- ՉԱՆՈՒՄ» 1890 թ.: Գինը 20 կօպ.
 (№ 88) 7—10

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԲՐՈԿԱՐ ԵՒ ԸՆԿ.
 Հնարողներ
 «ԳԼԻՑԵՐԻՆԱՅԻՆ ՓՕՇԻՒ»
 չափազանց փափկացնում է և օգտա- կար է կաշուի համար:
 Զգուշանալ կեղծույթներից:
 (Ամբար 1-ը) (№ 62) 4—10

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԿՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ
Մ. ԴԷ-ԼԱ-ՖԱՐ ԵՒ ԸՆԿ.
 Կատարում է հետեւել օպերացիաները.
 1) Տոկոսները թղթերի ապահովութեամբ՝ փոխառութիւն.
 2) I, II, III խաղաղութեան տոմսանիւթի վաճառումը, ԱՄՍԱԿԱՆ 5 ԲՈՒՑԼԻ ՎՃԱՐՈՒՄՈՎ.
 3) Փոխանակադրեր է տալիս Ռուսաստանի զանազան քաղաքների վրա.
 4) Ընդունում է ժամանակաւոր և մշտական աւանդներ.
 5) Բաց է անում ընթացիկ հաշիւներ՝ չէկերով.
 6) Ընդունում է in casso վէկեյները և ուրիշ զօլումէնաներ:
 Լիազօր՝ Ս. Պ. ՊԱՎԼՈՎ. ԹԻՖԼԻՍ, Սէրգիեյեւսկայա փողոց, № 1.
 Գ. ա. ն. ձ. ա. կ. ու. զ. ործաւարն է՝ Նիկոլայ Կարամանովիչ ՕՏԱՆԷՍՈՎ:
 (№ 15) (Տ.) 30—50

ՈՒՍՈՒՅՈՒՀԻՆՆԵՐԻ ԵՒ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՉՈՒՀԻՆՆԵՐԻ ՓՈՒԱԴԱՐԾ ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ԸՆՆԵՐՈՒԹԵԱՆ Գ Պ Ր Ո Յ Ը
 Տէր-Աստուրովի անից, որ գտնվում է Ստարայա-Խնասիաուսայայ փողոցի վրա, փո- խաղրվեց այն տունը, որ առաջ գտնվում էր Յ-դ զինակալան, վէկեյեւսկայայ փողո- ջի վրա (քաղաքային տան կողքին): Երկուս մասնակները տեղական նախապատրաստա- կան բաժանմունքներում (հայոց և վրաց) ընդունվում են ոչ փոքր 6 տարեկանից, իսկ ուսաց բաժանմունքում (ստորին և միջին) ոչ փոքր 7 տարեկանից: Ընդունու- թիւնը կը լինի օգոստոսի 22-ից (10-ից մինչև 12 ժամը առաւօտեան և 5-ից մինչև 6 ժամը երեկոյեան): Ուսումը կը սկսվի սեպտեմբերի 1-ին:
 Պատրաստում են բոլոր միջնակարգ դպրոցների համար:
 (№ 99) 2—3

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ
 ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ 1881 Թ.
„ՐՕՍՄԻԱ“
 Ապահովագրական ընկերութեան մէջ
 ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԵՒ ՊԱՀԵՍԻ ԴՐԱՄԱԿԱԼՈՒԹԵՐ 20,500,000 ԲՈՒՑԼԻ
 Ընկերութեան սոկոսաբեր թղթերը պահվում են պետական բանկում:
 Օրինակ: Ընտանիքի հայրը, 34 տարեկան, ապահովագրում է 5.000 ռ., որ պէտք է տրվի կնոջը և երեխաներին անյապաղ մահից յետոյ: Այդպիսի ապահովագրութեան համար նա վճարում է երեքամսական պրէմիա 30 ռ. 80 կօպէկ:
 Ապահովագրութիւնները ընդունվում են 1000-ից մինչև 100,000 ռ. գումար- ների մէջ անձի կենսի կամար:
 Ընկերութիւնը ապահովագրում է առանձին շահաւէտ պայմաններ- րով և արտօնութիւններով հիւանդութեան և աշխատանքին անընդունակ ինչու դէպքում:
 Ապահովագրական գումարը տրվում է և մահան դէպքում տարալիսիկի հի-ւանդութիւնից, խօլերայից և այլն:
 Յունվարի 1-ին 1894 թ-ի «Րոսիա» ընկերութեան մէջ ապահովագրված էին 28,246 անձինքը 75,621,010 ռուբլի գրամովովին:
 Ապահովագրողները մասն ունեն ընկերութեան եկամուտներից:
 Ապահովագրողների դիվիդենտը 1893 թ-ի համար—12% է:
 Ապահովագրութեան համար այտարարութիւնները ընդունվում են և ամեն տեսակ տեղեկութիւններ հաղորդում են վարչութեանը Ս. Պետերբուրգում (Большая Морская, սեփական տուն, № 37). Ընկերութեան Թիֆլիսի բաժնում (Сергиевская, ճ. № 6) և ընկերութեան գործակալութիւնների մէջ կայսրութեան բոլոր քաղաքներում:
 (№ 85) 6—15

ՊԱՆՍԻՕՆ ՏԷՐ-ՅԱԿՈՒԹԵԱՆԻ
 1894/5 դպրոցական տարում բաղկացած կը լինի երկու պատրաստական առաջին, երկրորդ և երրորդ դասարաններից: Աշակերտները ընդունվում են երթեկների, կիտա- ղիշերթիւնների և զիշերթիւնների և պատրաստվում են մանկու Թիֆլիսի բաժնում ընկերութեանը, ընկերական ուսումնարանների, կաղէտակի կօրպուսների, երկրաչափական դպրոցի և ուրիշ կրթական հաստատութիւնների համապատասխան դասարանները:
 Աշակերտների ընդունելութիւնը սկսված է: Ուսումը կը սկսվի սեպտեմբերի 1-ից:
 Պայմանների մասին հարցնել պատահում:
 Մօլոլակի, Գանտակայայ փողոց, № 11, սեփական տուն:
 (№ 89) 2—4

ԿԱՐ ՈՒ ՉԵՒԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ
 Սոյն օգոստոսի 24-ից բացվում է կար ու ձևի ուսումնարան, որտեղ ընդունվելու են զանազան պատուէրներ թէ երիտաների և թէ օրիորդների ու կանանց զգեստներով: Ընդունվում են նոյնպէս աշակերտահներ երթեկի և գիշերթիւնի պայմաններ մասին զիմը ինձ ուսումնարանում, Պուչկին- սկի և Արմանսկի քաղաքի անկիւնում:
 (№ 96 հ. շ.) 3—3